

Kriterier for dyrevernmerket melkekuproduksjon (melk og kjøtt)

1. Overordnet

Overordnede verdier i all omgang med levende dyr

- Det bør til enhver tid etterstrebtes et mest mulig stress- og lidelsesfritt liv for dyr i alle deler av produksjonen.
- Det bør legges til rette for positive opplevelser og trivsel for dyr.
- Alle dyr bør håndteres respektfullt og varsomt.
- Enhver tvil vedrørende dyrs velferd bør alltid komme dyrene til gode.
- Alle dyr bør ses på som enkeltindivider med evne til både negative og positive sanseopplevelser.

1.1 Dyr omfattet av merkeordningens kriterier

- 1.1.1 Der det ikke er spesifikke presiseringer, gjelder alle kriterier i merkestandard for storfe i alle aldersgrupper.
- 1.1.2 Alle storfe relatert til melkeproduksjonen på gården skal holdes i samsvar med disse reglene.
- 1.1.3 Det er tillatt å kjøpe inn storfe fra besetninger som ikke er godkjent i merkeordningen.

1.2 Kvalitetssystem i landbruket (KSL)

- 1.2.1 Det skal være etablert KSL for gården, jamfør KSL-standard for drøvtyggere.

1.3 Dokumentasjon

- 1.3.1 Gården skal til enhver tid kunne fremvise all nødvendig dokumentasjon som kreves i henhold til kriteriene i merkestandard.
- 1.3.2 Alle avvik i rutiner eller uheldige hendelser som påvirker dyrevelferd, samt iverksatte tiltak for å korrigere disse, skal dokumenteres.
- 1.3.3 All dokumentasjon skal være ryddig og lett leselig.
- 1.3.4 All dokumentasjon skal oppbevares i minst 3 år.

1.4 Dispensasjoner og overgangstider

- 1.4.1 Det kan i særlige tilfeller gis dispensasjon fra enkeltkriterier. Dispensasjon innvilges av Dyrevernmerket etter søknad, basert på en vurdering av dyrenes totale velferdssituasjon ved dispensasjon, inkludert eventuelle kompenserende tiltak.

2. Driftsforhold

2.1 Løsdrift

- 2.1.1 Løsdrift skal være driftsform for alle dyr, uavhengig av kjønn eller alder.
- 2.1.2 Det er ikke tillatt å fiksere eller binde dyrene. Unntak gjelder for korte perioder i forbindelse med sykdom, behandling eller identifisering av dyr.
- 2.1.3 Alle dyr skal ha tilgang til liggeareal med mykt, tørt og tett underlag. Det skal være stort nok til at alle kan ligge samtidig.
- 2.1.4 Gangarealer i løsdriften skal være uten blindveier og ha sklisliske gulv.

2.2 Kalving

- 2.2.1 Kalvingsplass
 - a) All kalving skal skje enten i enkeltkalvingsbinge eller på innmarksbeite.
 - b) Ved avvik fra dette skal dato og årsak loggføres.
 - c) Ved kalving innendørs i fellesarealet, skal ku og kalv plasseres i enkeltkalvingsbinge umiddelbart etter kalving.
- 2.2.2 Når kalvingsbingen er i bruk, skal gulvet i hele bingen være dekket av et tykt strølag.
- 2.2.3 Flytting fra kalvingsbinge
 - a) Morkua og kalven skal være i kalvingsbingen i minst 2 døgn.
 - b) Dersom kalven skal die morkua i samværsperioden (se kriterium 2.3.) skal de ikke flyttes fra kalvingsbingen før diing er etablert.
- 2.2.4 Sondefôring
 - a) Rutinemessig sondefôring er ikke tillatt. Sondefôring kan utføres i særskilte tilfeller.

- b) Ved sondeforing i særskilte tilfeller, skal dato og årsak til sondeforingen loggføres.
- 2.2.5 Råmelk
- a) Gården skal kunne fremlegge en skriftlig plan som beskriver rutinene for å sikre at hver kalv får tilstrekkelig råmelk av god nok kvalitet.
 - b) Kalver som ikke dier godt på egenhånd skal sikres minst 2 liter råmelk via flaske innen 4 timer etter fødsel. Avvik fra dette skal loggføres.
- 2.2.6 Hvis en bingebunge brukes både som sykebinge og for kalving, skal bingen i forkant av kalving vaskes og desinfiseres grundig.

Anbefaling

- Samme bingebunge bør ikke brukes som sykebinge og for kalving.

2.3 Samværsperiode og adskillelse av morku og kalv

- 2.3.1 Samværsperiode
- a) Morkua og kalven skal være sammen i minst 6 uker, minst 12 timer per døgn.
 - b) Det skal loggføres fødselsdato og startdato for adskillellesprosessen.
- 2.3.2 Adskillelse
- a) Adskillelsen skal utføres skånsomt og gradvis. Kua og kalven skal fortsatt kunne ha fysisk kontakt i den første perioden av adskillellesprosessen.
 - b) Gården skal ha en skriftlig plan som beskriver rutinene som følges for adskillelsen.

2.4 Diing og føring av kalv

- 2.4.1 Det er ikke tillatt å bruke nesering, nesebrikke eller grime med pigger for å hindre kalven i å die.
- 2.4.2 Hvis kalven ikke dier, eller kun dier delvis, skal den få resterende melk via smokk, enten fra flaske, bøtte, eller melkeføningsautomat.
- 2.4.3 Ved melkeføring skal smokken være tilpasset kalvens alder og ikke endret for å øke hurtigheten på drikkingen.
- 2.4.4 Kalver som ikke dier skal frem til 3 ukers alder tilbys melk tilsvarende 20 % av kroppsvekten daglig.
- 2.4.5 Gården skal ha en skriftlig plan som beskriver rutinene som følges for diing og/eller melkeføring.
- 2.4.6 Etter råmelksperioden skal alle kalver skal ha tilgang på kraftfôr og grovfôr.

Anbefaling

- Kalven bør ikke avvennes fra full diing samtidig som den skilles fra mor.

2.5 Oppstalling av kalver etter adskilling, ungdyr og okser

- 2.5.1 Det er ikke tillatt å rutinemessig oppstalle kalver i enkeltbinge.
- 2.5.2 I fellesbingen gjelder følgende arealkrav per dyr:
- a) inntil 100 kg levendevekt: 1,5 m²
 - b) inntil 200 kg levendevekt: 2,5 m²
 - c) inntil 350 kg levendevekt: 4 m²
 - d) fra 350 til 500 kg levendevekt: 5 m²
 - e) over 500 kg levendevekt: 1 m² per 100 kg
- 2.5.3 Luftegård eller miljøberikelser for kalv
- Utenom beiteperioden skal kalver i alderen 4-6 måneder etter adskillelse fra morkua enten holdes i en bingebunge med miljøberikelser eller ha tilgang til luftegård hele året når værforholdene tillater det:
- a) Hvis luftegård benyttes, skal den være utformet slik at kalvene holder seg rene.
 - b) Hvis miljøberikelser benyttes, skal det være flere typer som dekker ulike behov. Miljøberikelsene skal minst dekke behovet for kroppspleie (for eksempel fastmonterte børster) og behovet for lek/aktivitet/utforskning (for eksempel høynett, naturtau eller ekstra areal). Andre typer miljøberikelser enn disse eksemplene kan benyttes så lenge de dekker samme behov.

Anbefaling

- Miljøberikelser bør benyttes til alle kalver etter adskillelse fra morkua, uavhengig av om de har tilgang til luftegård.
- Det bør være flere typer miljøberikelser i bingen. Prøv gjerne ut ulike kombinasjoner.
- Ved tilgang til ekstra areal, anbefales det at dette arealet har avlang form og sklisikkert underlag, og at det gis tilgang til arealet to ganger daglig.

2.5.4 Luftegård for avlsokser

- a) Avlsokser skal ha tilgang til luftegård hele året, hvis de ikke er på beite jamfør punkt 2.6.1.
- b) Oksene skal da føres daglig i luftegården.
- c) Luftegården skal være utformet slik at oksene holder seg rene.

2.6 Beite

2.6.1 Beitetid

- a) I løpet av sommerhalvåret skal dyr eldre enn 4 måneder være på beite minst 6 timer i døgnet i minst 16 uker. For kalver i alderen 4-6 måneder og avlsokser kan beite erstattes av luftegård (se punkt 2.5.3 og 2.5.4).
- b) Dersom de naturgitte forholdene ikke ligger til rette for 16 ukers beite, kan beitetiden reduseres med inntil 4 uker. Avvik fra 16 ukers beite skal loggføres.

2.6.2 Gangveier og oppsamlingsplasser tilknyttet beite skal vedlikeholdes for å tåle belastningen i beitesesongen og for å unngå negative konsekvenser for beinhelse.

2.7 Helse

- 2.7.1 Klauvene skal inspiseres og ved behov beskjæres minst to ganger årlig på alle dyr som er 18 måneder eller eldre.
- 2.7.2 Embryooverføring er ikke tillatt.

3. Slakteri

3.1 Oppstalling på slakteriet

- 3.1.1 Når dyr meldes inn til slakt skal produsenten be om at dyrene slaktes samme dag som de ankommer, og at slakteriet gir beskjed dersom dette ikke lar seg gjøre. Slike beskjeder skal loggføres av produsent.